

Việt Nam đương đầu với khủng hoảng tài chính Thế giới

Th.s Nguyễn Hồng Quân

Khủng hoảng tài chính thế giới

Ngân hàng đầu tư Lehman, ra đời từ năm 1850, hôm 15/9 tuyên bố phá sản vì nợ ngân hàng 613 tỉ USD và nợ trái phiếu 155 tỉ USD, do thua lỗ trong các giao dịch liên quan đến bất động sản. Ba giờ sau, ngân hàng đầu tư Merrill Lynch, ra đời năm 1914, cũng quyết định "bán mình" cho ngân hàng Bank of America với giá 50 tỉ USD, do thua lỗ 45 tỉ USD trong các đầu tư thế chấp địa ốc. Tập đoàn American International Group (AIG), một thời là nhà bảo hiểm lớn nhất thế giới, thì đang thuyết phục Cục Dự trữ liên bang (FED) hỗ trợ 40 tỉ USD để vượt qua khủng hoảng. Chỉ trong sáu tháng đầu năm nay, AIG đã lỗ 13,2 tỉ USD. Cuộc khủng hoảng tài chính mang tính toàn cầu bắt nguồn từ các khoản cho vay thế chấp dưới chuẩn ở Mỹ đã sang một bước ngoặt mới.

Những vụ việc chấn động này đã không những kéo theo những khoản thua lỗ khổng lồ của hàng loạt các tổ chức tài chính ngân hàng lớn nhỏ trên thế giới- vốn đã phải chịu đựng áp lực thua lỗ suốt từ lúc cuộc khủng hoảng cho vay dưới chuẩn nổ ra cách đây hai năm- mà còn làm giới đầu tư trên khắp thế giới sợ hãi vì xem ra cuộc khủng hoảng lần này không chứa một ai. Và đã thành quy luật, sự sợ hãi bao giờ cũng đi kèm với sự tháo chạy và sụp đổ quá mức cần thiết của các thị trường.

"Đại suy thoái"- Đó là từ mà các bài báo trên tờ New York Times nhắc đi nhắc lại suốt từ đầu tháng 9 đến nay. Tuy nhiên, nhiều nhà quan sát

vẫn tỏ ra an tâm. Giáo sư Joseph Stiglitz, người từng được trao giải Nobel kinh tế, cho rằng cuộc khủng hoảng tài chính hiện nay sẽ ít trầm trọng hơn cuộc đại suy thoái của những năm 1930: "Tất nhiên, chúng ta có thể sai lầm, nhưng quan điểm chung là ngày nay chúng ta có những công cụ về thuế và liên hệ để tránh một cuộc đại suy thoái khác". Nhà kinh tế này dự đoán tình hình sẽ tiếp tục xấu đi trên các thị trường tài chính và thị trường bất động sản, nhưng toàn cầu hoá sẽ phát huy vai trò của bộ phận giảm sốc.

Và Việt Nam

Có thể khẳng định rằng, một số ngân hàng của Việt Nam, nhất là những ngân hàng lớn (thậm chí cả Ngân hàng Nhà nước), có mảng kinh doanh các công cụ và tài sản tài chính quốc tế (như trái phiếu, chứng chỉ tiền gửi, các công cụ phái sinh...) tương đối có kinh nghiệm và đã phát triển ở mức độ nào đó đã, đang và sẽ còn chịu rủi ro trực tiếp từ cuộc khủng hoảng lần này khi những tài sản mà họ đã đầu tư có giá cả hầu như rơi tự do trong thời gian gần đây. Một số ngân hàng này đã đẩy mạnh hoạt động nghiệp vụ này như một hình thức đa dạng hóa rủi ro và tăng cường tìm kiếm lợi nhuận bên ngoài khi điều kiện trong nước không thuận trong thời gian qua.

Tất nhiên, các ngân hàng của Việt Nam cũng thường chỉ đầu tư vào những tài sản tài chính được cho là khá an toàn, đặc biệt là những sản phẩm của những tập đoàn ngân hàng tài chính hàng đầu thế giới như nêu ở trên phát

Nền kinh tế thế giới gần đây có nhiều biểu hiện bất ổn, sự ảnh hưởng của nó gần như không phân biệt đối tượng... Việt Nam cũng không nằm ngoài những đối tượng đó. Vậy thực tế, những khủng hoảng tài chính thế giới thời gian qua đã ảnh hưởng đến Việt Nam như thế nào?

hành, với lý do chúng có rất ít rủi ro vì bản thân những tổ chức tài chính này cũng thường được cho là bậc thầy về quản lý và chế ngự rủi ro. Nhưng với bước ngoặt mang tính lịch sử trong ngành ngân hàng tài chính toàn cầu ở trên, thực tế cho thấy rủi ro đã không chứa một ai và một số ngân hàng Việt Nam đã và đang trở thành những nạn nhân mới trực tiếp của cuộc khủng hoảng lần này. Đường nhiên, mức độ thiệt hại thế nào là một ẩn số vì chúng không được công bố và một phần vì chúng vẫn chưa được phản ánh thực sự và đầy đủ hết khi mà cuộc khủng hoảng tài chính quốc tế vẫn chưa cho thấy điểm dừng.

Nhìn bao quát hơn thì có lẽ tác động của cuộc khủng hoảng hiện tại lên hệ thống tài chính ngân hàng Việt Nam nói riêng và nền kinh tế Việt Nam nói chung mang tính gián tiếp và có đóng góp quan trọng của yếu tố tâm lý. Giới đầu tư và đầu cơ quốc tế phần vì bị "ket" vốn do thiếu hụt thanh khoản trong hệ thống tài chính toàn cầu, phần vì nỗi sợ hãi ngự trị khi hàng ngày phải đối mặt với những tin tức khủng hoảng... đã rút lui và tháo chạy khỏi nhiều thị trường hàng hóa và dịch vụ, làm cho tổng cầu về hàng hóa và dịch vụ nói chung sụt giảm, mặc dù mức cầu thực không có thay đổi lớn. Sự sụt giảm quá mức về tổng cầu đã làm tăng đột ngột rủi ro đình trệ và thu hẹp sản xuất và cung ứng dịch vụ trên toàn cầu, và ảnh hưởng của nó đặc biệt lớn lên những nền kinh tế có mức độ mở cửa lớn và

(Xem tiếp trang 28)

Vừa qua, Tổng Công ty Khánh Việt (KhaToCo) đã tổ chức kỷ niệm 25 năm ngày thành lập (4/10/1983 - 4/10/2008). Với sự khởi nghiệp tiên thân là Công ty chuyên doanh Thuốc

lá Phú Khánh ra đời, Tổng công ty Khánh Việt đã đi lên từ không đến có, từ đơn ngành đến đa ngành và cùng với đó là quá trình hoàn thiện mô hình tổ chức quản lý từ đơn giản đến phức tạp. Nhiều giai đoạn đã đi qua với những đặc thù riêng, có những khó khăn thử thách riêng song qua mỗi giai đoạn, doanh nghiệp đã thực sự chuyển mình để tiếp tục vươn lên mạnh mẽ với thế và lực mới.

Năm 2002, Tổng Công ty Khánh Việt ra đời, đi vào hoạt động theo mô hình công ty mẹ - công ty con với 21 đơn vị thành viên, hoạt động trải rộng khắp mọi miền đất nước và đang từng bước vươn ra thị trường quốc tế với các lĩnh vực: Công nghiệp Thuốc lá; Công nghiệp Dệt - May; Công nghiệp Giấy; Dịch vụ Du lịch - Khách sạn; Công nghiệp Chăn nuôi và hoạt động thể thao (CLB bóng đá KhaToCo Khánh Hòa).

Theo bà Nguyễn Thị Tường Anh, Tỉnh ủy viên - Tổng giám đốc công ty Khánh Việt cho biết: KhaToCo Khánh Hòa hiện có một nguồn lực dồi dào với trên 4.200 lao động có chuyên môn nghiệp vụ cao và đầy đủ cơ sở vật chất, dây chuyền sản xuất thiết bị công nghệ hiện đại so với trước đây. Qua từng giai đoạn có mức tăng trưởng nhảy vọt: Giá trị sản phẩm xuất công nghiệp (theo giá cố định 1994)

TỔNG CÔNG TY KHÁNH VIỆT 25 NĂM ĐỔI MỚI VÀ PHÁT TRIỂN

tăng nhanh với tốc độ bình quân 42%/năm; năm 2008 gấp 4 lần so với năm 1998 và năm 1998 gấp 31 lần năm 1988. Doanh thu hàng năm tăng 55%; năm 2008 gấp 3 lần so với năm 1998 và năm 1998 gấp 66 lần năm 1988. Trong suốt 25 năm qua liên tục là đơn vị hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước giao hàng năm, dẫn đầu tỉnh Khánh Hòa về số thu nộp cho ngân sách với số thu năm sau cao hơn năm trước và chiếm 1/3 tổng thu toàn địa bàn. Tổng số nộp ngân sách từ 1984 - 2008 là 11.226 tỷ đồng.

Hiện Công ty đang nắm giữ tổng tài sản trị giá 1.831 tỷ đồng (số hữu 958 tỷ). Chỉ tính riêng năm 2007, doanh thu 4.152 tỷ đồng, nộp ngân sách nhà nước 1.410 tỷ đồng. KhaToCo đang giữ vị trí là doanh nghiệp đầu tàu, chiếm 1/3 tổng giá trị nộp ngân sách trên địa bàn toàn tỉnh Khánh Hòa và trở thành một trong 100 doanh nghiệp lớn nhất Việt Nam.

Trong tiến trình hội nhập, KhaToCo từng bước vươn ra thị trường quốc tế và đã có quan hệ hợp tác thương mại với nhiều tập đoàn kinh tế lớn của 20 nước trên thế giới. Đồng thời, Công ty tham gia tích cực công tác từ thiện xã hội đóng góp gần 30 tỷ đồng vào quỹ xóa đói giảm nghèo của địa phương,

phụng dưỡng 20 bà mẹ Việt Nam Anh hùng, xây dựng hàng trăm nhà tình nghĩa và nhiều hoạt động xã hội khác ở nhiều địa phương trên cả nước. Tuy nhiên 25 năm có thể chưa dài, song đã có biết bao sự kiện, biến cố ghi dấu ấn trên chặng đường đã qua và bao trùm lên đó chính là tâm huyết và sức lực của cả một tập thể cán bộ, đảng viên, công nhân viên đoàn kết gắn bó, đầy chí quyết tâm và lòng dũng cảm, chung lưng đấu cật dựng nên cơ đồ của một Tổng công ty có quy mô và tầm hoạt động rộng lớn trên nhiều lĩnh vực, ngành nghề, vững bước đi lên cùng với sự phát triển kinh tế - xã hội địa phương, hòa chung khí thế của công cuộc đổi mới đất nước dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Với những đóng góp tích cực trong suốt quá trình 25 năm xây dựng, đổi mới và phát triển, Tổng công ty Khánh Việt (KhaToCo) nhiều năm liền là đơn vị Đảng bộ trong sạch vững mạnh. Với thành tích đó, Tổng công ty đã vinh dự được Đảng và Nhà nước tặng thưởng danh hiệu Đơn vị Anh hùng Lao động trong thời kỳ đổi mới, Huân chương Độc lập hạng Ba, nhiều Huân chương Lao động cho tập thể và cá nhân. ■

Văn Hùng

Việt Nam...

(Tiếp theo trang 27)

phụ thuộc vào xuất khẩu như Việt Nam. Phần ứng dây chuyền sẽ chuyển những khó khăn từ một bộ phận thực trong nền kinh tế sang hệ thống tài chính ngân hàng, mà một trong những hậu quả là mức nợ khó đòi tăng lên trong bối cảnh thanh khoản hạn hẹp dẫn đến rủi ro phá sản và tái cơ cấu tăng lên mạnh.

Lúc này, nhiệm vụ quản lý và đảm bảo an toàn cho hệ thống tài chính ngân hàng của Việt Nam đặt ra cho các cơ quan chức năng như Bộ Tài chính và Ngân hàng Nhà nước càng trở nên nặng nề và khó khăn hơn bao giờ hết. Bất cứ sự chủ quan hoặc tự tin nào đều là điều không được phép khi mà bài học nhân tiền đang diễn ra trên

thế giới cho thấy rõ ràng không có điều gì là không thể xảy ra trong thực tế cả.

Các chuyên gia tài chính cho rằng những chấn động của thị trường tài chính Mỹ và thế giới phần nào có ảnh hưởng tới sự giảm sút này. Một điều khá chắc chắn là khủng hoảng tài chính Mỹ sẽ khiến các luồng đầu tư trên thế giới bị ảnh hưởng, trong đó có VN.

Ngay cả đầu tư trực tiếp nước ngoài, tuy không ảnh hưởng trực tiếp bởi những diễn biến trên thị trường tài chính, cũng có thể sẽ bị tác động một khi kinh tế đình trệ và đầu tư bị cắt giảm toàn cầu.

Luồng tiền đầu tư nóng vào VN cũng có thể bị ảnh hưởng. Đầu năm nay, tổng lượng tiền đầu tư nóng (tiền gửi bằng ngoại tệ của các nhà đầu tư nước ngoài vào hệ thống ngân hàng trong nước) là khoảng 4 tỉ USD. Hiện nay, luồng tiền này được cho rằng đang ở mức 8 tỉ USD. Các chuyên gia tài chính nhận định luồng tiền này

có khả năng sẽ chảy ngược ra nếu tình hình tài chính thế giới tiếp tục xấu đi.

Khả năng lãi suất ngân hàng tiếp tục giảm là rất thấp, mặc dù ngân hàng Nhà nước đã có chỉ đạo sẽ tăng lãi suất cho phân vốn dự trữ bắt buộc của các ngân hàng thương mại. Với mức lãi suất tiền gửi cao như hiện nay, các ngân hàng khó có thể giảm lãi suất cho vay. Thay đổi đáng kể về lãi suất chỉ có thể xảy ra nếu ngân hàng Nhà nước giảm lãi suất cơ bản. Và hiện nay chưa có dấu hiệu cho thấy ngân hàng Nhà nước sẽ đi theo hướng đó.

Khó tiên đoán chắc chắn tình hình sẽ đi về đâu nhưng có thể nói là sẽ không tệ lắm vì hoạt động sản xuất trong nền kinh tế vẫn ổn định. Tuy nhiên có thể nói hoạt động kinh tế khó lòng khởi sắc ít ra là vào thời điểm này vì người cố tiền không dám đầu tư với rủi ro cao như trước và do đó nền kinh tế thiếu tín dụng. ■